

N:o 59.

Af Herr **Nils Petersson**: med förslag till användande af öfverskottsmedlen å statens inkomster för sistlidet år.

Ehuru jag vid många tillfällen hört uttalas den mening att det vore barnsligt, ja till och med samhällsvådligt, att jemföra den enskildes klokare hushållning med statens och på denna jemförelse försöka utbilda den senare efter mönster af den förra; så, oaktadt sådant i vissa hänseenden måhända är omöjligt, vågar jag dock påstå, att det i somliga fall bör kunna gå för sig, om man vill, samt skall medföra nytta, om man rätt tillämpar denna grundsats. För den enskilda medborgaren i samhället gäller det som regel, att han under gynsamma tider måste bespara åtminstone någon del af sina inkomster, derest han icke skall under svåra tider blifva ruinerad; den omtänksamme hushållaren iakttager också denna regel. Densamma tror jag gäller äfven i afseende på statshushållningen. Både för den enskilde och för staten är det af vigt, att först inrätta sin hushållning så, att under goda år någon behållning kan uppstå, och dernäst att taga vara på denna behållning, vare sig densamma användes till minskande af skulder, till produktiva företag, eller till sparkassa för framtiden. Att vi under de senare åren haft hvad man vanligen kallar goda år, som äfven framkallat en ovanligt stor rörelse och en hufvudsakligen deraf föranledd, öfver förväntan stor statsinkomst, är oss alla lika bekant, som den ledsamma omständigheten, att öfverskottet, omkring 9 millioner Riksdaler, af denna inkomst, enligt hvad Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående statsverkets tillstånd och behof gifver vid handen, är afsedd till sådana framtida utgifter, som hvarken gifva någon afkastning eller, en gång beviljade, lära kunna återtagas i behofvets stund. Denna omständighet, i förening med den af mig här ofvan uttalade grundsats rörande hushållningen, gifver mig en osökt anledning att härigenom fästa uppmärksamheten på det ämne, jag vidrört, samt

att anhålla, det Riksdagen ville taga i öfvervägande, om icke, efter den pröfning Stats-Utskottet otvifvelaktigt egnar Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga Proposition, så stora besparingar på de äskade statsutgifterna må kunna göras, att åtminstone större delen af behållna öfverskottet, de 9 millionerna, må kunna användas antingen till bildande af en fond för underlättande af grundskatternas och indelningsverkets afskaffande, detta genom inköp af en del af Riksgälds-kontorets utelöpande obligationer, eller till sådana jernvägsbyggnadsföretag, som i en snar framtid kunna anses gifva en årlig statsinkomst i stället för någon del af de gamla orättvisa skattebördorna, hvilka under alla omständigheter snart böra afskaffas.

Då jag för min del anser, att alla för innevarande år äskade "dyrtids"-löneförhöjningar samt större delen af sådana för nästa år böra afslås, samt att ständiga löneförhöjningar icke beviljas förr, än i sammanhang med embetsverkens ombildning eller förenklande, så ock då åtskilliga andra äskade statsutgifter äfven torde kunna undvikas, tror jag mig härmed hafva angifvit utväg för realiserandet af min besparingsplan och sålunda bevisat möjligheten af dess utförande. För öfrigt torde Stats-Utskottet, vid den närmare detaljgranskning, som Utskottet säkerligen egnar såväl ofvanberörda Kongl. Maj:ts nådiga Proposition som denna min motion, vara i tillfälle att på lämpligaste sättet uppgöra förslag i ämnet, om Utskottet, såsom jag vågar hoppas, finner sjelfva syftemålet gagneligt för samhället. Jag inskränker mig derföre, utan vidare ordande i saken, till att härigenom vördsamligen föreslå:

1:o) att, i öfverensstämmelse med hvad jag ofvan anför, Riksdagen ville genom afslag af onödiga statsutgifter bespara åtminstone större delen af öfverskottsmedlen från föregående år, nemligen af de ofvannämnde 9 millionerna; samt

2:o) att besparingarne måtte användas till underlättande af grundskatternas och indelningsverkets afskaffande, antingen genom bildande af en för detta ändamål, under Riksgäldskontorets förvaltning ställd fond, bestående af sådana af berörde Kontors utelöpande obligationer, som för ändamålet bäst lämpa sig till inköp, eller ock genom medlens användande till sådana jernvägsbyggnadsföretag, som snart kunna lämna en årlig statsinkomst till ersättande af ofvanberörda skatter.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1874.

Nils Petersson.